

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 509/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a zo sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky obchodnej spoločnosti **CONSULTORIO s. r. o.**, Na Hrebienku 40, Bratislava, IČO 46 298 827, zastúpenej advokátskou kanceláriou **LEGAL CARTEL s. r. o.**, Na Hrebienku 40, Bratislava, IČO 36 677 175, proti postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaniach sp. zn. 64Ek/1539/2020 a sp. zn. 63Ek/1541/2020 a jeho uzneseniam č. k. 64Ek/1539/2020 z 30. novembra 2020 a č. k. 63Ek/1541/2020 z 30. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 2. februára 2021 a 9. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“) v označených konaniach a jeho uzneseniami z 30. novembra 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia zrušil, veci vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

2. Uznesením č. k. PLs. 12/2021-7 zo 17. marca 2021 plénum ústavného súdu spojilo obe ústavné sťažnosti na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 218/2021.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľka ako oprávnená v označených exekučných konaniach vymáhala pohľadávky voči dvom povinným fyzickým osobám, a to v sume 99,58 eur voči každej z nich. Exekúcie boli zastavené na základe upovedomení o zastavení starej exekúcie z 26. júna 2020 podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ukončení niektorých exekučných konaní“). Proti upovedomeniam neboli podané námietky a v zmysle výziev na úhradu trov starých exekúcií boli tieto v sumách 42 eur aj uhradené. Následne sťažovateľka podala 1. októbra 2020 opätovné návrhy na vykonanie exekúcie, ktorými si uplatnila aj náhradu paušálnych trov vo výške 42 eur.

4. Okresný súd uzneseniami č. k. 64Ek/1539/2021 a č. k. 63Ek/1541/2020 z 19. novembra 2020 (ďalej len „uznesenia o zamietnutí časti návrhu“) vydanými vyšším súdnym úradníkom návrhy sťažovateľky na vykonanie exekúcie zamietol v časti vymáhaného nároku, a to nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 42 eur. Napadnutými rozhodnutiami z 30. novembra 2020 okresný súd zamietol sťažnosti sťažovateľky podané proti uzneseniam o zamietnutí časti návrhu.

5. Okresný súd v napadnutých rozhodnutiach stručne zosumarizoval uznesenia o zamietnutí časti návrhu a sťažnosti sťažovateľky, ktoré následne vyhodnotil ako nedôvodné, v celom rozsahu zamietol podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Poukázal na priebeh exekučných konaní vyplývajúci zo spisov a uzavrel, že vyšší súdny úradník správne zistil skutkový stav veci, urobil z neho správny právny záver a svoje rozhodnutia správne odôvodnil, preto sa sudkyňa s dôvodmi v plnom rozsahu stotožnila. Na zdôraznenie okresný súd uviedol, že dôvodová správa k zákonu o ukončení niektorých exekučných konaní nie je právne záväzným výkladom právnych noriem, ktorý podáva jedine súd.

6. K uhradeným trovám *ex lege* ukončenej starej exekúcie súd uviedol, že sťažovateľka ako oprávnená nedisponuje na túto sumu 42 eur spôsobilým exekučným titulom proti povinnej. Upovedomenie o zastavení starej exekúcie s výzvou na úhradu paušálnych trov je exekučným titulom oprávňujúcim súdneho exekútora vymáhať ich od oprávneného, avšak povinného nezaväzuje na plnenie ani sa mu nedoručuje. Úhradou paušálnych trov oprávneným súdnemu exekútorovi nedochádza k prechodu práva z exekučného titulu (na oprávneného) ani k prechodu uloženej povinnosti z exekučného titulu (z oprávneného na povinného). Z § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní bez pochybností vyplýva, že oprávnený okrem náhrady súdneho poplatku za návrh nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Uvedené náklady oprávneného nie je podľa tohto ustanovenia možné uplatňovať. Oprávnený má možnosť opätovne podať návrh na vykonanie exekúcie, náklady s tým vzniknuté však znáša sám bez ohľadu na ich charakter, pretože vo výsledku bol s podaním predchádzajúceho návrhu neúspešný. Okresný súd nepovažoval za legitímne prenášanie nákladov spojených s opakovaným vedením exekúcie z oprávneného na povinného, pokiaľ oprávnený nie je s vedením exekúcie úspešný.

7. K odkazovaným uzneseniam ústavného súdu okresný súd uviedol, že išlo o odmietnutia ústavných sťažností ako zjavne neopodstatnených. Podstatou bolo namietanie zásahu do práv sťažovateľa upovedomeniami o zastavení starej exekúcie vydanými podľa § 5 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, a nie nárok oprávneného na vymáhanie trov starej exekúcie podľa § 6 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, a preto vo všeobecnosti okresný súd

považoval za spornú možnosť považovať toto rozhodnutie za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Pri absencii bližšieho odôvodnenia ústavným súdom v otázke možnosti uplatniť si v rámci „repodania“ návrhu na vykonanie exekúcie aj nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie je sťažená pozícia exekučného súdu pri dôkladnom odôvodnení svojho odklonu. Ústavným súdom naznačená možnosť podľa okresného súdu neimplikuje hneď následok, že k jeho uznaniu dôjde, pretože rozhodnutie o priznaní nároku oprávnenému je ponechané príslušnému súdu.

8. Na základe týchto dôvodov okresný súd uzavrel, že v nových exekučných konaniach nemá sťažovateľka nárok na vymoženie náhrad paušálnych trov starých exekúcií od povinného.

III.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka v ústavných sťažnostiach tvrdí, že okresný súd rozhodol v rozpore so zákonom, svoje rozhodnutia neodôvodnil žiadnym zákonným ustanovením, ale subjektívnym názorom sudcu, nerešpektoval účel a zámer zákonodarcu ani právny a záväzný názor ústavného súdu. V konkrétnostiach ďalej argumentuje:

a) Nezákonnosť uznesení o zamietnutí časti návrhu a napadnutých rozhodnutí spočíva najmä v svojoľnej interpretácii § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Okresný súd rozhodol v rozpore s účelom zákona o ukončení niektorých exekučných konaní zjavne bez oboznámenia sa s dôvodovou správou. Zákonodarca podľa sťažovateľky nehovorí o nemožnosti oprávneného pri podaní opätovného návrhu uplatniť si paušálne trovy starej exekúcie. Paušálne trovy starej exekúcie uhradené pred podaním opätovného návrhu nie je možné považovať za trovy spojené s podaním nového návrhu na vykonanie exekúcie, pretože je to v rozpore s § 195 Exekučného poriadku a § 251 Civilného sporového poriadku. Za trovy exekúcie ich nemožno považovať tiež preto, lebo nevznikli v konaní samotnom, ale pred jeho začatím. Paušálne trovy starej exekúcie ako pohľadávka súdneho exekútora voči oprávnenému zanikajú úhradou súdnemu exekútorovi, a tým sa transformujú na príslušenstvo pohľadávky oprávneného proti povinnému podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Následne je ich hodnotu možné uplatniť v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie ako príslušenstvo pohľadávky vo forme nákladov spojených s jej vymáhaním a § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní to nevylučuje, hoci o príslušenstve pohľadávky nepojednáva.

b) Nerešpektovanie záväzného názoru ústavného súdu sťažovateľka pozoruje v neprihliadnutí na stanovisko ústavného súdu vyjadrené v závere viacerých jeho rozhodnutí o tom, že nič nebráni oprávnenému, aby si uplatnil svoje majetkové práva – uhradené paušálne trovy starej exekúcie v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie (ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky).

c) Dôvody rozhodnutí okresného súdu sú podľa sťažovateľky neopodstatnené. Okresný súd nechránil právo sťažovateľky na súdnu ochranu pri uplatňovaní jej práva na priznanie náhrady trov starých exekúcií, ktoré bola povinná zaplatiť pod hrozbou exekúcie.

d) Okresný súd nepriznaním náhrady uhradených paušálnych trov starej exekúcie zasiahol do majetkovej sféry sťažovateľky, čím sa jej majetok zmenšil, hoci si podľa ustanovení zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a podľa opakovane vyjadreného názoru ústavného súdu tieto mohla uplatniť v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie proti povinnej. Nezákonnými rozhodnutiami ju okresný súd obral o možnosť uplatniť si nároky na náhradu zaplatených

paušálnych trov starej exekúcie, ktoré jej zo zákona patria, a preto porušil aj označené hmotné práva sťažovateľky.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Sťažovateľka v návrhoch petitov uvádza, že k porušeniu označených práv došlo len postupmi okresného súdu, z odôvodnení však vyplýva, že brojí proti uzneseniam o čiastočnom zamietnutí návrhu a proti napadnutým rozhodnutiam. Výslovne sa však domáha len zrušenia napadnutých rozhodnutí, preto ústavný súd pri viazanosti rozsahom a dôvodmi ústavných sťažností [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] považoval tieto rozhodnutia za predmet ústavných sťažností. Navyše, proti uzneseniam o zamietnutí časti návrhu vydaným vyšším súdnym úradníkom mala sťažovateľka opravný prostriedok – sťažnosť, ktorú využila a o ktorej rozhodoval sudca okresného súdu. Preto aj v prípade zahrnutia uznesení vyššieho súdneho úradníka do rozsahu ústavných sťažností by tieto museli byť odmietnuté pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

11. Ešte pred tým, ako sa ústavný súd bude zaoberať podstatnou argumentáciou sťažovateľky obsiahnutou v ústavnej sťažnosti, považuje za potrebné zdôrazniť, že ho nemožno považovať za ďalšiu „super revíziu“ inštanciu v systéme justície. Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí ústavný súd mimo sústavy všeobecných súdov, a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“) a je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

12. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvoľe možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvoľi (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

IV.1. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uzneseniami okresného súdu, ktorými boli zamietnuté sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniam okresného súdu o čiastočnom zamietnutí jej (opakovaných) návrhov na vykonanie exekúcie. Podľa názoru sťažovateľky vydal všeobecný súd napadnuté rozhodnutia na podklade svojvoľnej interpretácie § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, v rozpore s účelom tohto zákona, zjavne bez poznania dôvodovej správy k tomuto zákonu a pri nerešpektovaní záväzného názoru ústavného súdu. Nepri znal jej paušálne trov starej exekúcie, ktoré bola povinná uhradiť súdnemu exekútorovi a na ktorých náhradu má zákonný nárok.

14. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

15. Výkon vykonateľného rozhodnutia súdu sa musí považovať za integrálnu súčasť „súdnej ochrany“ v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, inak záruky, ktorými toto ustanovenie v spojení s ostatnými článkami siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy vyjadrujú záujem na ochrane „práva na spravodlivý proces“, by stratili svoj dôvod na existenciu v ústave, a preto právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy sa nemôže končiť vydaním právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ale musí zahŕňať aj možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnuté vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne (I. ÚS 18/2000).

16. Ústavný súd po oboznámení sa s uzneseniami o zamietnutí sťažností, ktoré posudzoval v spojení s uzneseniami o zamietnutí časti návrhu (IV. ÚS 350/09), konštatuje, že okresný súd sa adekvátnym spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami, ktoré sťažovateľka predniesla v jej podaniach. Zrozumiteľným spôsobom poukázal na obmedzenia pre prijatie záveru o záväznosti výkladu normatívneho textu obsiahnutého v dôvodovej správe zákona o ukončení niektorých exekučných konaní vo vzťahu k rozhodovacej právomoci všeobecného súdu. Ako ústavný súd na inom mieste uviedol, práca s dôvodovou správou na účely výkladu normatívneho textu má svoje vnútorné aplikačné limity. Spravidla o nej možno uvažovať v prípadoch, ak znenie normatívneho textu pripúšťa viacero výkladových alternatív. Z odôvodnení vyplýva, že okresný súd sa s dôvodovou správou oboznámil, keď odkazoval na jej konkrétne časti, ktoré porovnal so zákonným znením.

17. Na sťažovateľkinu podstatnú argumentáciu o trovách starej exekúcie ako príslušenstve pohľadávky okresný súd uviedol relevantné argumenty o nedostatku exekučných titulov proti povinným na zaplatenie trov starej exekúcie. Poukázal tiež na širšie okolnosti obmedzenia trvania očakávania sťažovateľky na vymoženie pohľadávky v dôsledku zákona o ukončení niektorých exekučných konaní (body 16 napadnutých uznesení), ako aj na nemožnosť prenášania nákladov (neúspešnej) sťažovateľky zo starých skončených exekúcií na povinných v opätovných exekúciách. Ústavný súd takéto odôvodnenia nehodnotí ako svojvoľné, pretože úvahy okresného

súdu sú rozumným postupom vyvoditeľné zo skutkových okolností prípadov a sú s nimi dostatočne previazané.

18. Hoci rozhodnutia okresného súdu a ich odôvodnenia vyznievajú v neprospech právneho názoru predkladaného sťažovateľkou, nemožno ani jej úvahám uprieť určitý racionálny základ. Ústavný súd však nevidí na tomto mieste priestor pre vstup do úvah o správnosti či opodstatnenosti výkladových alternatív v zmysle požiadavky sťažovateľky, ak okresným súdom zvolený výklad nie je arbitrárny, nevedie k absurdným dôsledkom a je dostatočne odôvodnený.

19. Ako správne sťažovateľka poukazuje, ústavný súd v nedávnej dobe opakovane odmietol ústavné sťažnosti oprávnených namietajúcich porušenie ich základných práv v exekučnom konaní výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií vydaných súdnymi exekútormi podľa zákona o ukončení niektorých exekučných konaní (I. ÚS 219/2020, II. ÚS 209/2020, III. ÚS 252/2020, IV. ÚS 160/2020 a ďalšie). Ústavný súd v nich vyslovil názor, že *„sťažovateľovi nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky“*. Tento názor však nemá žiaden ústavnoprávne relevantný význam pre posudzovanie teraz prerokovaných vecí.

20. V spomínaných rozhodnutiach nešlo o vyslovenie ústavnoprávne významného právneho názoru, keďže tento sa netýkal podstaty rozhodovania ústavného súdu pri posudzovaní skôr podaných ústavných sťažností (*ratio decidendi*), ale budúceho možného návrhového uplatnenia náhrady paušálnych trov starej exekúcie. Už citovanú formuláciu je preto potrebné vnímať len ako deklaráciu procesnej legitímácie sťažovateľa spojenej s možnosťou podania opätovného návrhu na vykonanie exekúcie (teda načrtnutia popísanej možnosti), nie však odobrením dôvodnosti predmetnej náhrady, teda legitímácie vecnej. Tá môže byť, samozrejme, posúdená až v konaní, v ktorom k posudzovaniu uplatneného nároku dôjde, nie vopred a hypoteticky (IV. ÚS 512/2021).

21. Okresný súd sa s argumentom sťažovateľky o právnej záväznosti názoru ústavného súdu vysporiadal ústavne prijateľným spôsobom a nie je dôvod na tomto mieste opakovať jeho už zhrnuté úvahy. Nosný záver okresného súdu, že v novom exekučnom konaní nemá sťažovateľka proti povinnej nárok na vymoženie náhrady paušálnych trov starej exekúcie, ktoré uhradila súdnemu exekútorovi na základe upovedomenia o zastavení starej exekúcie, nenesie znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nepopiera zmysel aplikovanej právnej úpravy týkajúcej sa exekučného konania či tzv. starých exekúcií (bližšie napr. I. ÚS 224/2020) a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie.

22. Vo výsledku ústavný súd nezistil, že by súdna ochrana poskytnutá okresným súdom sťažovateľke vykazovala nedostatky dosahujúce intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Okresný súd v napadnutých rozhodnutiach zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, pre ktoré sťažnostiam podaným sťažovateľkou proti uzneseniam vyššieho súdneho úradníka nevyhovel a tieto zamietol. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

23. Z ústavnoprávneho hľadiska niet v tomto prípade žiadneho dôvodu na spochybňovanie alebo prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi postupom okresného súdu, ktorý vyústil do napadnutých rozhodnutí, a obsahom označených práv neexistuje taká súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavných sťažností na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateľky v týchto častiach odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.2. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok a práva na ochranu majetku:

24. Sťažovateľka namietané porušenie označených hmotných práv (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) argumentačne odvíjala z prevažnej časti od namietaného porušenia jej práv procesnej povahy. Tvrdila, že došlo k nezákonnému zásahu do jej majetkovej sféry a k zmenšeniu majetku v dôsledku odobratia možnosti uplatniť si nárok na náhradu zaplatených paušálnych trov starej exekúcie, ktorý jej podľa zákona a judikatúry ústavného súdu patrí. Samostatnú argumentáciu bližšie nerozvinula.

25. Sťažovateľka dôvodmi jej ústavných sťažností v podstate argumentuje, že nevyhnutným predpokladom porušenia jej hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jej procesných práv. Rešpektujúc uvedený koncept odôvodnenia ústavných sťažností, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na vylúčenie možnosti porušenia označených procesných práv napadnutými rozhodnutiami a postupmi okresného súdu rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavných sťažností v častiach, ktorými sťažovateľka namietala porušenie svojich označených hmotných práv. Okresný súd sťažovateľku neobral o možnosť uplatniť si dotknutý nárok na súde, o čom svedčí skutočnosť, že o jej podaných opätovných návrhoch na vykonanie exekúcie rozhodoval. Vo výsledku iba čiastočne nepriznal jej uplatnenému právu súdnu ochranu.

26. Navyše, podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka sčasti nerozlišuje, že k zmenšeniu jej majetku došlo už v dôsledku upovedomení súdneho exekútora o zastavení exekúcie, ktorý sa riadil jednoznačným znením zákona. Je pochopiteľné, že tento zásah do majetkovej sféry sa sťažovateľka snažila napraviť v právnej rovine prenesením tohto bremena na povinných v opätovných exekúciách. Tým by do budúcnosti získala vyhladku aj fakticky dosiahnuť rovnakú pozíciu, v akej bola pred zastaveniami starých exekúcií. Okresný súd však tento postup napadnutými rozhodnutiami neodobril.

27. Ústavný súd nad rámec už uvedeného v ďalšom považoval za potrebné vyjadriť sa aj k možnosti porušenia hmotných práv postupmi okresného súdu.

28. Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), a preto posudzuje námietky sťažovateľky týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu, čl. 20 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa týchto článkov rovnakým skutkovým stavom.

29. V okolnostiach vecí sa sťažovateľka domáha ochrany vlastníckeho práva v jeho prvej chránenej zložke ako vlastníckeho práva ku konkrétnej veci alebo k právu, špecificky v zmareniach z tejto zložky vyplývajúceho odvodeného práva, resp. legitímneho očakávania nadobudnúť majetok. Z judikatúry ESLP vyplýva, že dôležitým obmedzením ochrany vlastníctva je požiadavka,

aby majetok existoval. Z čl. 1 dodatkového protokolu nevyplýva právo nadobúdať majetok. Pojem majetok sa môže vzťahovať na „skutočný majetok“ a na „majetkové hodnoty“ vrátane pohľadávok, na ktorých základe sťažovateľ môže prinajmenšom tvrdiť svoje „legitímne očakávanie“ skutočného užívania práva vlastníť majetok.

30. Budúce právo môže byť považované za majetok, pokiaľ už bolo nadobudnuté alebo ak je predmetom pohľadávky, ktorá je určitá. Ochrana poskytovaná čl. 1 dodatkového protokolu sa za istých okolností môže vzťahovať aj na „legitímne očakávanie“, ktorého predmetom je nadobudnutie majetkovej hodnoty. V prípade, že majetkový záujem má charakter pohľadávky, možno predpokladať, že dotknutá osoba má „legitímny záujem“, pokiaľ má tento záujem dostatočný základ vo vnútroštátnom práve, napr. ak je potvrdený ustálenou judikatúrou súdov (Kopecký proti Slovensku, rozsudok z 28. 9. 2004, č. 44912/98, § 52). O existencii „legitímneho očakávania“ však nie je možné hovoriť, ak panujú rozpory o tom, ako má byť vnútroštátne právo vykladané a uplatňované, a ak vnútroštátne súdy definitívne odmietli argumenty predložené v tomto ohľade sťažovateľom (Glaser proti Českej republike, rozsudok zo 14. 2. 2008, č. 55179/00, § 50 – § 52, Anheuser-Busch Inc. proti Portugalsku, rozsudok z 11. 1. 2007, č. 73049/01, § 63 – § 65), a preto je dôležité odpovedať na otázku, či sa za daných okolností sťažovateľka stala nositeľkou opodstatneného záujmu chráneného čl. 1 dodatkového protokolu.

31. Pokiaľ ide o základ nároku na paušálne trovy starej exekúcie podľa § 6 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní patriaceho súdnemu exekútorovi po zastavení exekúcie, ústavný súd uvádza, že v zmysle jeho judikatúry by mohlo ísť o majetok požívajúci ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (m. m. II. ÚS 31/04), hoci na rozdiel od odkazovanej veci k jeho nadobudnutiu môže dôjsť v tomto prípade aj bez rozhodnutia všeobecného súdu, len na základe upovedomenia samotného súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie podľa § 5 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní.

32. Naproti tomu oprávnený ako subjekt podľa zákona o ukončení niektorých exekučných konaní znášajúci prípadné súdnym exekútorom uplatnené trovy starej exekúcie v tom istom zákone nemá obdobným spôsobom zakotvený nárok na náhradu trov starej exekúcie proti povinnému, ak sa rozhodne podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatniť si ich. V § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní je však uvedené pravidlo, že okrem náhrady súdneho poplatku za (opätovný) návrh oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Z formulácie tohto ustanovenia je možné vyvodiť, že zákonodarca si je vedomý toho, že oprávnenému môžu vzniknúť trovy spojené s podaním opätovného návrhu, rozhodol sa však obmedziť trovy oprávneného uspokojované v novej exekúcii na jedinú ich zložku, a to zaplatený súdny poplatok. Napriek tomu ústavný súd pripúšťa, že vo vzťahu k ďalším nákladom súvisiacim s ukončením predošlej exekúcie môžu vzniknúť aplikačné či výkladové otázky, na ktoré musí odpovedať exekučný súd. Z textu § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní použitím výkladu *a contrario* sa iste dá právne uvažovať o uplatňovaní trov starej exekúcie aj spôsobom naznačeným sťažovateľkou, ktorý vyplýva z hmotného práva a spomína ho aj dôvodová správa. V nej zákonodarca len poukázal na možné hmotnoprávne riešenie, ktoré nepovažoval za potrebné zakotviť do záväzného textu zákona.

33. Uhradením paušálnych trov starých exekúcií súdnemu exekútorovi sťažovateľka splnila povinnosť vyplývajúcu zo zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a z upovedomení o zastavení starej exekúcie. Či sa tým peňažná hodnota transformovala do príslušenstva pôvodne

vymáhaných pohľadávok a stala sa samostatným právom, ktoré by mohla vykonávať, však bolo podľa názoru ústavného súdu otázkou výkladu jednoduchého práva patriacou okresnému súdu. Okresný súd ako orgán s právomocou túto otázku autoritatívne posúdiť však (opakovane) neprijal takýto výklad. Išlo pritom o novú právnu otázku vzniknutú v súvislosti prijatím zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2020. Ústavný súd v súlade s pravidlami uplatňovania svojej právomoci považuje za vhodné, aby takéto otázky primárne riešil a vyvodzoval z nich ďalšie procesné následky samotný okresný súd v podobe vydania poverení na vykonanie exekúcie alebo zamietnutia návrhov na vykonanie exekúcie. Ak ústavný súd nezistil zo strany okresného súdu v napadnutých rozhodnutiach arbitrárnosť, musí vychádzať zo záveru, že zákonný nárok na náhradu paušálnych trov starých exekúcií proti povinným v exekučných konaniach začatých na základe opätovných návrhov sťažovateľka nemá. Totožná právna otázka bola predmetom rozhodovania ústavného súdu aj vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 557/2021, IV. ÚS 512/2021 a IV. ÚS 616/2021.

34. Všeobecné pravidlo pre rozlíšenie, kedy je pohľadávka dostatočne určitá a kedy je skôr v polohe nádeje, je, že pokiaľ bolo určité majetkové právo priznané právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho orgánu, ktoré je vykonateľné, potom ide o „majetok“ v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 1261). V okolnostiach prípadov je situácia špecifická tiež tým, že ide o exekučné konania, v ktorých sa má posúdiť priznanie majetkového práva. Vyhovenie zamietnutým častiam návrhov sťažovateľky by znamenalo poverenia súdneho exekútora na vykonanie exekúcií aj na uplatňovanú sumu 42 eur. Poverenie však nie je „klasickým“ súdnym rozhodnutím, ale ide o individuálny právno-aplikačný akt adresovaný súdnemu exekútorovi, ktorý nemá priame právne účinky proti osobe povinného, nie je rozhodnutím vo veci samej a nezakladá prekážku *res iudicata* (ŠTEVČEK, M., KOTRECOVÁ, A., TOMAŠOVIČ, M., MOLNÁR, P. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár*. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 275). Podľa názoru ústavného súdu preto nie je vhodné, aby sa spomenuté pravidlo malo zodpovedajúco vzťahovať aj na takéto rozhodnutie exekučného súdu, ktorým sa potvrdzuje zákonnosť vedenia exekúcie a ktoré môže byť v ďalšom priebehu exekúcie prehodnotené. Určujúcim pre potreby súdnej praxe by v tejto súvislosti mohli byť skôr uznesenia exekučného súdu o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie alebo o zastavení exekúcie, z ktorých môže tiež vyplývať spôsob posudzovania uplatnených súm predstavujúcich pôvodne trov starej exekúcie.

35. Sťažovateľka neuviedla, že by zo strany okresného súdu došlo v iných prípadoch tvoriacich ustálenú prax k prijatiu takého výkladu, v zmysle ktorého by priznával náhradu tejto sumy pôvodných trov starej exekúcie proti povinným po podaní opätovného návrhu (napríklad ako príslušenstvo podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), teda že by poveroval súdnych exekútorov na vykonanie exekúcie. Ani už spomenutá judikatúra ústavného súdu nesvedčí o tom, či v skutočnosti okresný súd opätovné návrhy na vykonanie exekúcie obsahujúce sumy pôvodne predstavujúce trov starej exekúcie vybavuje poverením súdneho exekútora na vykonanie exekúcie, prípadne že by takýto spôsob rozhodovania okresného súdu považoval za správny alebo ústavne súladný.

36. V súhrne zo sťažovateľkou odkazovanej judikatúry ústavného súdu, zo zákonnej úpravy alebo z rozhodovacej praxe exekučného súdu podľa názoru ústavného súdu nevyplýva, že by nádej sťažovateľky na získanie majetkového práva dosahovala takú úroveň, že by mala byť premietnutá

do reálneho priznania, resp. vymoženia uplatnenej sumy. Jej záujem majetkovej povahy s povahou pohľadávky podľa ústavného súdu nemá dostatočný právny základ na to, aby ho bolo možné považovať za „legitímne očakávanie“. Hoci právna úprava zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a Občianskeho zákonníka nevyklučuje uplatnenie sťažovateľkinho majetkového práva, resp. ho umožňuje, rozhodujúcu úlohu pri riešení tejto otázky zohráva podľa názoru ústavného súdu aplikačná prax. Verejne dostupná rozhodovacia prax exekučného súdu, ako aj napadnuté rozhodnutia sú založené na výklade, ktorý priznanie náhrady takýchto konkrétnych nákladov neuznáva a striktné vyčleňuje oprávneným zaplatené trovy starej exekúcie z vymáhania v exekúcii vedenej na základe opätovného návrhu. Ústavný súd za takéhoto stavu preto uzatvára, že sťažovateľka sa v prerokovaných veciach nestala v nádeji na vymoženie náhrady trov starých exekúcií nositeľkou „legitímneho očakávania“ hodného ochrany podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

37. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavných sťažností k záveru, že medzi napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a obsahom označených práv neexistuje súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavných sťažností na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavných sťažností ako celkov sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petitoch nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2021

Peter Straka
predseda senátu